

№ 115 (22324) 2021-рэ илъэс

ГЪУБДЖ

МЭКЪУОГЪУМ и 29-рэ

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИІЭП

къыхэтыутыгъэхэр ыкІи нэмыкі къэбархэр тисайт ижъугъотэщтых

WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Ягьогу мэфэнэу

Адыгеим икъалэхэмрэ ирайонхэмрэ я 11-рэ классыр къащызыухыгъэхэр зыхэлэжьэгъэхэ республикэ пчыхьэзэхахьэ шэмбэтым къалэу Мыекъуапэ щыкІуагъ. Мы илъэсым республикэм иеджапІэхэр нэбгырэ 1742-мэ къаухыгъ.

Муниципальнэ образование зэфэшъхьафхэм къарыкІыгъэхэр алырэгъу плъыжьым рыкІуагъэх. Ащ дакІоу муниципалитетым фэгъэхьыгъэ ыкІи кІэлэеджакlохэм ягъэхъагъэхэр къизыІотыкІырэ къэбарым едэ-Іугъэх. Сценэм ыбгъуитІукІэ экранхэм еджапІэр къэзыухы--фаахашефев енеахеап мехеап

хэм атырахыгъэгъэ ясурэтхэр къырадзагъэх. Ащ нэужым ныбжык Іэхэр къэшъуагъэх: адыгэ, урыс лъэпкъ ыкіи джырэ къашъохэр къашІыгъэх.

Урысые Федерацием гъэсэныгъэмкІэ иминистрэу бэмышІэу Адыгеим къэкІогъэгъэ Сергей Кравцовым ныбжьыкІэхэм закъыфигъэзагъ, видео

шІыкІэм тетэу гущыІэ фабэхэр къафијуагъэх. Адыгеим и Ліышъхьэу КъумпІыл Мурат сценэм къытехьи тыгъосэрэ кІэлэеджакіохэм, ахэр езыгъэджагъэхэм ыкІи янэ-ятэхэм къафэ-

«ЕджапІэм шІэныгъэ къышъуитыгъ, ныбджэгъу шъыпкъэхэр шъуигъогогъу ышІыгъ. Къиныгъохэр щыжъугъэзыехэзэ мурадэу шъушІыгъэм шъунэсыным зыфэжъугъэзагъ, сэнаущыгъэу шъухэлъыр къыхэжъугъэщыгъ, еджэнымкІэ, спортымкіэ, творчествэмкіэ апэрэ текІоныгъэхэм яІэшІугъэ зэхэшъушІэн шъулъэкІыгъ, — къы-Іуагь республикэм и ЛІышъхьэ. Еджапіэм шъуіэ къыщижъугъэхьэгъэ шіэныгъэхэр егъэшіэрэу шъуигъогогъущтых. Шъуигупсэ еджапІэ зыкІи зыщышъумыгъэгъупш. КІэлэегъаджэхэу шъуезыгъэджагъэхэр, шъузы-

пІугьэхэр, сыд фэдэ ублэпІэшіукіи къышъукъоуцуагъэхэр зыщышъумыгъэгъупшэх. Непэрэ гъэхъагъэхэр ыкІи шъуапэкІэ текІоныгъэν шъушІыщтхэр шъуи кІэлэегъаджэхэм ягъэхъагъэу зэрэщытыр зыщышъумыгъэгъупш. Шъуянэ-шъуятэхэм, шъуянэжъ-шъуятэжъхэм, шъо шъуимызакъоу, еджапІэми ренэу ІэпыІэгъу фэхъущтыгъэхэм тафэраз».

КъумпІыл Мурат къызэрэхигъэщыгъэмкІэ, еджапІэр къэзыухыгъэхэм ящыІэныгъэкІэ чэзыукІэ къапыщылъ, арышъ, сэнэхьатэу зытыраубытэщтыр ежьхэмкіэ анахь къекіунэу, рыкіэмыгъожьынхэу афиlуагъ. ТиныбжьыкІэхэм яамал нахь икъоу зыкъызэІуихынымкІэ Адыгеим Іофтхьэбзабэ щызэшІуахы. Къалэхэм ыкІи къуаджэхэм

(Икіэух я 2-рэ нэкіуб. ит).

Хабзэм **ДИШТЭНЫМ** пае

Адыгеим и ЛІышъхьэу КъумпІыл Мурат пэщэныгьэ дызэрихьэзэ кьольхьэ тын-Іыхыным пэшІуекІорэ ІофшІэным фэгъэзэгъэ Комиссием изэхэсыгьо республикэм и Правительствэ и Унэ щыкlуагъ.

Зэхэсыгъом хэлэжьагъэх Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, Адыгэ РеспубликэмкІэ федеральнэ инспектор шъхьа ву Сергей Дрокиныр, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет хэтхэр, АР-м ипрокуратурэ, МВД-м, УФСБ-м ыкІи муниципальнэ образованиехэм япащэхэр.

Къолъхьэ тын-Іыхыным ыкІи нэмык хэбзэукъоныгъэхэу псауныгъэм икъэухъумэнкІэ щыІагъэхэм, республикэм къолъхьэ тын-Іыхыным ылъэныкъокІэ социологическэ ушэтынхэу щашІыгъэхэм якІэуххэм, чІыпІэ зыгъэ Іорыш Іэжьыным икъулыкъухэм къолъхьэ тын-Іыхыным пэуцужьыгъэнымкІэ яІофхэм язытет фэгъэхьыгъэ Іофыгъохэм атегущыІагъэх.

Апэрэ ІофыгъомкІэ къэгущы-Іагьэх АР-м псауныгьэм икъэухъумэнкІэ иминистрэу Мэрэтыкъо Рустем, АР-м ипрокурорэу Игорь Шевченкэр, АР-м хэгъэгу кlоцl lофхэмкlэ иминистрэу Иван Бахиловыр ыкІи ФСБ-м и ГъэІорышІапІэу Адыгэ Республикэм щыІэм ипащэу Сергей Каштановыр.

ЗэрэхагъэунэфыкІыгъэмкІэ, пандемием илъэхъан псауныгъэм икъэухъумэн ылъэныкъокІэ хэбзэукъоныгъзу зэрахьагъэхэр зэлъытыгъэхэм ащыщ Іэзэным епхыгъэ продукциябэ къащэфын фаеу зэрэхъугъэр. Іэзапіэхэм япэщэ ыкіи яспециалист заулэхэм уголовнэ Іоф

(Икіэух я 2-рэ нэкіуб. ит).

Къэралыгъо фитыныгъэм икъэкІуапІ

веренитет загъэпсыгъэр тыгъуасэ ильэс 30 хъугъэ.

1991-рэ илъэсым имэкъуогъу мазэ и 28-м Адыгеим инароднэ депутатхэм яхэку Совет ия V-рэ ІофшІэгъу зэхэсыгъо декларациеу «Советскэ Социалистическэ Республикэу Адыгеим и Къэралыгъо суверенитет ехьылІагьэр» щаштагь.

Краснодар краим хахьэщты-

Адыгеим икъэралыгьо су- гъэ шъолъырыр илъэс имыкъупэкІэ мыщ къыпэу республикэ хъуным фэгъэхьыгъэ унашъор народнэ депутатхэм яхэку Совет изимычэзыу зэхэсыгъо щаштэгъагъ — 1990-рэ илъэсым ичъэпыогъу мазэ и 5-м. Ащ ыуж УрысыякІэм республикэм чІыпІэу щиубытыщтым, ащ къэралыгъо гъэпсыкІэу иІэщтым афэгъэхьыгъэ тхылъыр щыІэн фэягъэ. Ащ фэдэ тхылъэу хъугъэ декларациер. Ар алъапсэу

1991-рэ илъэсым ибэдзэогъу мазэ и 3-м Урысыем ихэбзэгъэуцухэм закон аштагъ автономнэ хэкур республикэу РСФСР-м хахьэу шІыжьыгъэным фэгъэхьыгъэр. Ащ фитыныгъэ къытыгъ Адыгеим и Конституцие штэгъэнымкІэ, къэралыгъо къулыкъухэр зэхэщэгъэнхэмкІэ.

«Непэ теубытагьэ хэльэу къэт юн тлъэк ыщт Урысые Федерацием исубъектхэм ащыщэу тишъолъыр хэхъоныгъэ ышІыным пае Адыгэ лъэпкъым тарихъ мэхьанэ зиІэ лъэбэкъоу ышІыгъэр зэрэтэрэзыгъэр. Мы илъэс пчъагъэхэм зэкІэлъыкІоу ыпэкІэ тыльэкІуатэ социальнэ, экономическэ хэхъоныгьэхэр тшІыхэзэ, льэпкъхэм азыфагу зэгуры юныгьэрэ зэдегьэштэныгьэрэ илъхэу, зэгъунэгъухэмк Іэ тихабзэхэр зэдэдгьэпытэхэзэ, льытэныгъэ зэфэтшІыжьзэ. ТапэкІи бэ зэшІотхынэу дгьэнафэрэр.

Теубытагьэ хэльэу къэсюн сльэкІыщт джыри ыпэкІэ тызэрэльык Іотэщтыр, мамырныгьэрэ зэгуры юныгъэрэ дгъэпытэхэзэ сыд фэдэ къиныгъуи къызэрэзэтынэк Іыщтыр, л Іэужхэм яфэшьошэ къэк ющт уахътэ зэряттыщтыр, Урысыем изы шъольырэу щы Іэк Іэш Іу зэрыльхэм ти Адыгей ащыщ зэрэтшІышъу*щтыр»*, — къыщиІуагъ Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэу КъумпІыл Мурат игущыІэ.

Хабзэм диштэным пае

(ИкІэух).

къапагъэтэджагъ. 2019-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу 2021-рэ илъэсым нэс планым къыхиубытэрэ уплъэкІуни 8 ыкІи ціыфхэм яльэіухэм япхыгьэу планым къыхимыубытэрэ уплъэкІун 15 зэхащэгьагь. Пэщэ ІэнатІэ зыІыгь нэбгыри 7-мэ уголовнэ Іоф къапагъэтэджагъ ыкІи дисциплинарнэ пшъэдэк ыжь арагъэхьыгъ. А охътэ дэдэм уплъэкІу-лъыплъэкІо къулыкъухэм уплъэкІун 27-рэ зэхащагъ. УплъэкІуни 10-м якІэуххэм ялъытыгъэу министерствэхэм тхылъ гъэнэфагъэхэр афагъэхьыгъэх.

ИгъэкІотыгъэ псэолъэшІыным къыхитубытэрэ псэуалъэхэм зэралъыплъэхэрэ шІыкІэр нахь тэрэзэу агъэпсыным мэхьанэшхо зэриІэр лъыплъэкІо къулыкъухэм япащэхэм хагъэунэфыкІыгъ.

Къэралыгъо продукцием ищэфын ыкІи къэралыгьо программэхэм ягъэцэкІэжьын хэлэжьэрэ цІыфхэм пшъэдэкІыжьэу ахьырэм зыкъегъэІэтыгъэн ыкІи а лъэныкъомкІэ яшІэныгъэхэм нахь ахагъэхъон зэрэфаем республикэм и ЛІышъхьэ анаІэ тыраригъэдзагъ.

«Мы лъэныкъомкІэ зэкІэми зэдегьэштэныгъэ ахэлъэу яюф агъэпсыным мэхьанэшхо иІ, сыда пІомэ къолъхьэ тын-Іыхыным пэшіуекіорэ іофтхьабзэхэр игъом ык и зэрищык агъэм тетэу зэш юхыгъэнхэ фае. Псауныгъэм икъэухъумэнк Іэ къыхэдгьэщыгьэ хэукъоныгьэхэр къыдэслъытэхэзэ, республикэм и Премьер-министрэ ІэзэпІэ-профилактикэ организациехэм япащэхэр зыхэлэжьэщтхэ зэlукlэ зэхищэнэу пшъэрылъ фэсэшІы. Анахьэу анаІэ зытырагъэтын фаер игъэкІотыгъэ псэолъэшІынымкІэ къэралыгъо программэхэм япхырыщын ары», — къыхигьэщыгь КъумпІыл Мурат.

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет итхьаматэу Шъхьэлэхъо Аскэр республикэм къолъхьэ тын-Іыхыным ыльэныкъокІэ иІофхэм язытет фэгьэхьыгъэ ушэтынхэу АРИГИ-м ышІыгъэхэм якІ уххэм афэгъэхьыгъэу къы Іотагъ. 2019-рэ илъэсым цІыфхэмрэ хабзэм икъулыкъухэмрэ ащ фэдэ хэбзэукъоныгъэу зэрахьагъэр процент 1,13-рэ

хъущтыгъэмэ, 2020-рэ илъэсым — зы процент. Отраслэ пэпчъ ащ фэдэ ІофшІэным икІэуххэр къырахьылІэхэзэ республикэм ипащэхэм ушэтын Іофтхьабзэхэр лъагъэкІотэнхэу Адыгеим и ЛІышъхьэ пшъэрылъ афишІыгъ.

Къолъхьэ тын-Іыхыным пэуцужьыгъэнымкІэ Іофхэм язытет къытегущы-Іагьэх Красногвардейскэ районым ипащэу Гъубжьэкъо Темуррэ Кощхьэблэ районым ипащэу Хьамырзэ Зауррэ.

Зэхэсыгъом икІэухым Адыгеим и ЛІышъхьэу КъумпІыл Мурат анахьэу къыхигъэщыгъэр къолъхьэ тын-Іыхыным епхыгъэ бзэджэш агъэхэр къыхэгъэщыгъэнхэмкІэ, гъогур ахэм афыпыбзыкІыгъэнымкІэ хэбзэухъумэкІо къулыкъухэм якъутэмэ пстэуми языкІыныгъэ нахь агъэпытэныр ары. Къэралыгъо программэхэм ягъэцэкІэн елъытыгъэу аукционхэр зэрэкІохэрэм тегъэпсыхьагьэу гъэунэфын-зэхэфын Іофхэр нахь агъэлъэшынхэу хэбзэухъумэкІо къулыкъухэм игъо афилъэгъугъ.

> Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэ ипресс-къулыкъу

Унэхэм псыр акІэхьагъ

Ощхэу къещхыгъэхэм апкъ къикіыкіэ Мыекъопэ районым ит псэупіэу Къурджыпс дэт унэ 20-мэ псыр арыхьагь, 60-мэ къапыщыль щагумэ адэхьагъ.

ОшІэ-дэмышІэ ІофхэмкІэ къулыкъум къызэритыгъэмкІэ, тыгъоспчэдыжь сыхьатыр 8-м ехъулІзу псэупІзхэм псыр арытыжыыгъэп, цІыфхэр агъэкощынхэу щытхэп. ИщыкІагьэ хъумэ, культурэм и Унэ охътэ гъэнэфагъэм шъхьэегъэзыпІэ афэхъунэу нэбгырэ 60-мэ ателъытэгъэ чІыпІэхэр щыхьазырых.

Социальнэ мэхьанэ зиІэ псэуалъэхэм псыр акІэхьагьэп.

Мыекъопэ район администрацием зэрарым икъэлъытэн тегъэпсыхьэгъэ оперативнэ штабым Іоф щешІэ.

Іофхэм язытет Адыгеим и ЛІышъхьэу Къумпіыл Мурат къыфаіуатэ, чіэнагьэ зиІэ хъугъэхэм ІэпыІэгъу арагъэгъотынэу ащ пшъэрылъ афишІыгъ.

ОшІэ-дэмышІэ ІофхэмкІэ къулыкъум макъэ къегъэlу джыри ощххэр зэрэщыlэщтхэмкіэ, гъэіорышіэпіэ Шъхьаіэми гъэлъэшыгъэу мы Іофыгъом ынаІэ тет.

Наукэм, литературэм, искусствэм альэныкьокІэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо шІухьафтынхэр афэзыгъэшъошэрэ Комиссиеу Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэ дэжь щыІэм къеты

Наукэм, литературэм, искусствэм алъэныкъокІэ Адыгэ Республикэм икъэралыгьо шІухьафтынхэр зыфэгьэшьошагъэмэ хъунэу къагъэлъэгъуагъэхэр:

Наукэм ылъэныкъокІэ:

- 1) Гъубжьэкъо Марат Нурбый ыкъом, Бузэрэ Азэмат Кимэ ыкъом, Жьэмыхъо Суфьян Нэсэбый ыкъом, Пэнэшъу Аскэрбый Дзэпщ ыкъом ясборникэу «Султан Хан-Гирей: избранные труды и документы» зыфиlорэр;
- 2) Беданэкъо Мурат Къэплъан ыкъом, Лебедев Сергей Анатолий ыкъом, Костяной Андрей Геннадий ыкъом ямоно-

графиеу «Окружающая среда Республики Адыгея» зыфиlорэр.

2. Литературэм ылъэныкъокІэ:

- 1) Кушъу Аслъан Мурат ыкъом итхыльэу «Портреты времен» зыфиюрэр;
- 2) Емыж МулиІэт Ибрахьимэ ыпхъум иусэхэр зыдэт тхылъэу «Тыгъэм иадырабгъу» зыфиlорэр.

3. Искусствэм ыльэныкьокІэ:

- 1) Сулейманов Юныс Ибрахьимэ ыкъом имузыкальнэ спекталэу «Табунщик и гордая девушка» зыфиlорэр;
  - 2) Нэгьэпльэ Аскэрбый Нэхъу ыкъом

идокументальнэ фильмэу «Подвиг милосердия» зыфиlорэр;

3) Туренко Адыиф Аслъан ыпхъум, Нэхэе Азэмат Аслъанчэрые ыкъом, Ацумыжъ Рустам Айдэмыр ыкъом, СтІашъу Къэплъан Алик ыкъом зэдагъэхьазырыгъэ апэрэ адыгэ лъэпкъ оперэу «Раскаты далекого грома» зыфиlорэр.

Наукэм, литературэм, искусствэм алъэныкъокІэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгьо шІухьафтынхэр афэзыгьэшъошэрэ Комиссиеу Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэ дэжь щыіэм (ыужкіэ Комиссиер тюзэ дгъэкющт) творческэ, общественнэ организациехэр, научнэ

коллективхэр, еджапІэхэр, культурэмкІэ, искусствэмкІэ учреждениехэр, къэбар жъугъэм иамалхэр къырегъэблагъэх наукэм, литературэм, искусствэм алъэныкъокІэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгьо шІухьафтынхэр зыфагьэшъуашэмэ хъунэу къагъэлъэгъогъэ Іофшіагъэхэм шъхьэихыгъэу атегущыІэнхэу. Материалхэмрэ яеплъыкІэхэмрэ 2021-рэ илъэсым шышъхьэІум и 1-м нэс мыщ фэдэ чІыпІэм щыІэ комиссием къырахьылІэнхэ алъэкІыщт:

385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионертелефоныр: 57-13-57.

Ягъогу мэфэнэу

(ИкІэух).

ашыпсэүнхэр ыкІи Іоф ашашІэныр Іэрыфэгъу къафэхъуным пае бэ къыдалъытэрэр.

«Непэ шъуигъэхъагъэхэм уяплъымэ, теубытагъэ хэлъэу къэп юн плъэк ыщт тинахыжъхэм къак Іэлъык Іохэрэр сэнаущыгъэ зыхэлъ, шІэныгъэ зиІэ, зимурад фэкІорэ ныбжьыкІэхэр арэу зэрэщытхэр. Ащ къикІырэр Адыгеим тапэкІи хэхъоныгъэ зэришІыщтыр ары. ЗэкІэ шьо

шъу Іэ илъ, шъукъызэк Іэмык Іу, шъуапэк і эежъугьэхъу! Тиапшъэрэ еджапІэхэм ыкІи колледжхэм япчъэхэр зэкІэ къышъуфызэ-Іухыгъэх. Ахэм сэнэхьат зэфэшъхьафхэр шъу Іэ къащижъугъэхьан шъулъэкІыщт, наукэм шъупылъын, шъуитворческэ амалхэм зяжъугъэушъомбгъун шъулъэкІыщт. Тицыхьэ къышъутель!», — къыІуагъ Адыгеим и Лышъхьэ.

ЕджапІэр къэзыухыгъэхэм, кІэлэегъаджэхэм, ны-тыхэм

афэгушІонхэу къэкІуагьэх Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ иминистрэу КІэрэщэ Анзаур, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет хэтхэр, муниципальнэ образованиехэм япашэхэр.

Адыгэ Республикэм итворческэ коплективхэм яконцерткІэ пчыхьэзэхахьэр лъагъэкІотагь. Адыгэ къашъомкІэ кІэлэцІыкІу ансамблэу «Мыекъуапэ инэфылъэхэм», эстраднэ орэдымкІэ студиеу «Шпаргалкэм», эстраднэ ансамблэу «Ошъутенэм» ыкІи купэу «Weekend band» зыфиlорэм къагъэлъэгъуагъэхэм яплъыгъэх. ЕджапІэхэм япащэхэм, кІэлэеджакІохэу къэзыухыгъэхэм ыкІи ахэм янэ-ятэхэм къызэдаІуагъ илъэс еджэгъухэм афэгъэхьыгъэ орэдыр. Пчыхьэзэхэхьэ чэфыр мэфэкІ мэшІоустхъукІэ ухыгьэ

Зэпахырэ узэу къекІокІырэм къыхэкІэу пчыхьэзэхахьэр гупчэ шъхьэихыгъэм щыкІуагъ. Ащ еджапІэр къэзыухыгъэхэр, кІэлэегъаджэхэр ыкІи пащэхэр арых ныІэп къырагъэкІолІагъэхэр. ЗэкІэми пэшІорыгъэшъэу тестированиер апэкІэкІыгь, ащ нэмыкІ у санитарнэ-эпидемиологие шапхъэу ищык агъэхэр зэкІэ агъэцэкІагъэх.

> АР-м и Лышъхьэ ипресс-къулыкъу

Рэщыд ЦАХАЕВЫР:

«Джыдэдэм пшъэрылъ шъхьаІ»

Зэпахырэ узхэмкІэ врачэу Рэщыд Цахаевыр Инэм къыщызэІуахыгъэгъэ ковид госпиталым мэзийрэ ипэщагь. Джыдэдэм ар Краснодар щыІэу УЗИ шІынымкІэ ишІэныгьэхэм ахегьахьо. Ковидым тикьэралыгьо зыкьызэрэщиІэтырэм — сымаджэ хъухэрэм япчъагьэ зэрэхахьорэм — еплънкі у фыриіэр, вакцинациер зэрэкlорэмкlэ ишlошlхэр зэдгъашlэ тшlоигъоу телефонкlэ гущы-Іэгъу тыфэхъугъ.

мы охътэ благъэм коронавирусымкІэ сымаджэхэм япчъагъэ, гъэрекІо фэдэу, хэхъон ылъэкІыщт.

– Зэпахырэ узхэмкІэ Мыекъопэ клиническэ сыкъэлэ сымэджэщыр ковидгоспиталэу къызэІуахыжь-Тэхъутэмыкъое райоными фэдэу лъыкІотэщтмэ, сымаджэхэм япчъагъэ хъэ- *ылъэкlыщтба?* хъощтмэ, Инэми госпиталыр къыщызэ уахыжын пае гъэ къэс прививкэ зыфат Горэр вакцинэр зыалъэкІыщт.

— Рэщыд, о пшъхьэкЮ усымэджагъа, антителахэр уиІэмэ уупльэкІугьа?

лахэр схэлъхэмэ згъэунэилъэс 79-рэ зыныбжьыр, сятэу илъэс 63-рэ зыныбжьыр, сянэу илъэс 56-рэ къэзыгъэшІагъэр коронавирусымкІэ сымэджагъэх. Іоф хэмылъэу цІыфхэр ащ

Ащ къызэрэтиlуагъэмкlэ, Псаоу къелыжьыгъэх, ау сятэ зэкІэмэ анахь лъэшэу къыфыригъэшІагъ. Сымаджэ ухъугъэу узэІэзэжьын нахьи вакцинэ зыхаплъхьэмэ нахьышІу. Вакцинэу «Спутник V-м» цыхьэ тыгъ, арышъ, зыхэплъхьамэджэщым сымаджэхэр фэсэшІы. ІэкІыб къэралбэу чІэльых, Мыекьопэ мэ тщащэфы, ушэтынхэм птынхэ, врачхэм уахэапхырыкІыгъ.

— Вакцинацие гъэмэ, ящыкіэгъэщт loфышlэ *рекіо зышіыгьагьэхэм гьэхэр вакцинэ зыхэзыль*пчъагъэр агъэнэфэжьы. **джыри зыхалъхьан фаеу** къаю, сыд фэдизрэ зысымаджэхэр къекlых. Ащ хапльхьэ хьущта? Псауныгъэм зэрар екіын Іэхэрэр шъыпкъа?

Грипп къызэрыкІом

тшІыщтыгъэ. Вакцинэ зыхэзылъхьэхэрэр сымаджэщтыгъэхэп е, къяолІагъэми, нахь псынкІэу узым къы-– Сысымэджагьэу зы- кІэрызыжьыщтыгьэх. Джащ къырыкІорэм елъытыгьэмэ. дэсшіэжьырэп, ау антите- фэд коронавирусымкіэ вакцинацием узэреплъыфынэу сыфай. Сянэжъэу нэу щытыр. Грипп прививкэхэри къызэмыкІухэрэр щыІагъэх, ау нахьыбэм ишІуагъэ якІыщтыгъэ. Сыдэу хъугъэми, егъэзыгъэ

фае. Вакцинэм ыгъэсымаджэхэрэри къахэкІы, «побочный эффект» зыфаІорэми уфэсакъын фае. Шъхьадж ипсауныгъэ елъыным ыпэкІэ анализхэр хьан фае.

хьагъэхэм ащыщынэнхэу щыта, узыр къапахын алъэкІынэу зэрэрыгущы-

— Ащ фэдиз Іорэ шІэрэ къызпыкІырэр «побочкэ» хэзылъхьагъэхэм ащыщмэ яІэу зэрэхъурэр ары. Ау ар зи арыхэп ковидкІэ сымэджэгъэ шъыпкъэм ЗыфасІорэр сымэджагьэхэм къагурэю. Узым укъыкІэрызыжьыныр джыри къэблэжьын, уфэбэнэн фае. ЗыфэмыукІочІыхэрэр джы нахьыбэ къэхъух мары. Прививкэ зышІыгьэхэм зи щынагьо къабгьодэкІы-

къезэгъынхэ, къыфэкІонхэ рэп. Япсауныгъэ къаухъу-

– Вакцинэр зыхальхьагъэхэм ковидыр къызяузыжьырэм мутациехэр хъухэу ыкІи узым нахь зеушъомбгъоу зыюхэрэри щыюх...

– Ащ урыгущыІэным пае хэшІыкІ фыуиІэнэу — *Прививкэ зымышlы-* щыт. Мары, Рошаль ковидыр грипп къызэрыкІом фэдэу ыІощтыгьэ. Мэзищ тешІагъэу тызэлъиубыти, коронавирусым зыкъытигъэшІагъ. ХэшІыкІ уимы-Іэу урымыгущыІэмэ нахьышІу. Америкэм вакцинациер етІупщыгъэу щэкІо, ащкІэ тикъэралыгъо ыпэ ишъыгъэх. ЫкІи сымаджэхэм япчъагъэ къехэу ыублагъ.

> – Ковидым ииндийскэ штамм сыда зэрэтекІырэр?

– НэбгырипшІэу къэсымаджэрэм щыщэу нэбгырибгъур псаоу узым къыхэкІыжьыщтыгъэмэ, джы индийскэ штаммыр къызэолІэрэ нэбгырипшІым щыщэу нэбгыритфыр зы- сетьхэм къарагъахьэрэ дехьы. ЛІэрэр нахьыбэ хъугъэ. Индийскэ штаммыр нахь щэчыгъуай, нахь лъэу, къатеlункlэхэу цІыфхьылъ. ТызэрэІазэщтыгъэ шіыкіэхэм язи ащ къе-

— Адэ сыда гугъапІэу къытфэнэжьырэр?

— Антителахэр уиІэми, вакцинэр зыхаплъхьэмэ нахь дэгъу. Титрэр лъагэми, ар вакцинэ зыхэмылъхьанымкІэ ушъхьагъу пшІы хъущтэп. Къэралыгъом гъэныр — джары джыкъэбарлъыгъэІэс политикэ тэрэз илъын фае. Дунэе хъытыум, социальнэ

роликхэм цыфхэр агъэплъэхъух. Егъэлыягъэ хэхэм нэужым къашІошІыжьы. ГущыІэм пае, зы вакцинэм икъыдэгъэкІын мин зытІущ фэдиз тефэмэ, ковидымкІэ зы сымаджэм сомэ мин 250-рэ фэдиз текІуадэ. КъэралыгъомкІэ сыд нахь федэр? ИцІыфхэр мысымэджэнхэр ары. Популяциер къэгъэнэжьыдэдэм пшъэрылъ шъхьаІэр!

ТЭУ Замир.

Зэпахырэ узыкІзу коронавирусым пэуцужьырэ вакцинэр зыхязыгъалъхьэхэрэм Адыгеим фэгъэкІотэн зэфэшъхьафхэр щафашіых.

Іоныгъом иапэрэ мафэ лылъэм апк в проценти 10нэс вакцинэм иапэрэ Іахь кІэ нахь макІэу альатызэ зафашІыкІэ, прививкэхэр *агъэфедэшъущты* зыщахалъхьэрэ чІыпІэхэм къащыратых сертификатхэу нэбгыритІумэ ателъытагъэхэр — ахэмкІэ къэралыгъо учреждениехэм культурнэ Іофтхьабзэу ащарагъэкІокІыхэрэм ащыщэу щымэ илъэсыр екІыфэ ыпкІэ хэмылъэу яплъынхэ алъэкІыщт.

Джащ фэдэу зигугъу къэтшІыгъэ уахътэм нэс вакцинэ зыхязыгъалъхьэхэрэм мыщ фэдэ фэгъэкютэнхэр яющтых:

– Адыгэ республикэ стадионым итеннис ешІапІэхэм процент 20-кІэ нахь макІэу ыпкІэ лъатызэ ащыджэгушъущтых;

— физкультурэм зыщыпылъхэ гупчэу «Ошъутенэм» итренажернэ зал ыкІи мы-

- «Ошъутенэм» кушъхьэфачъэ агъэфедэнэу къызща ахык і э ык іи футбол еш іапІэм щыджэгунхэу зырахъухьэкІэ, ауасэ фэдитІукІэ нахь макіэу ахэр зэшіуахышъущт (куп мэхъухэмэ, зэкІэми прививкэр ахальхьагьэу щытын фае);

— физкультурэм зыщыпылъхьэ республикэ гупчэмрэ «Ошъутенэмрэ» ахэт бассейнхэр ыпкІэ хэмыльэу илъэс 60-м зыныбжь къехъугъэхэм агъэфедэшъущтых, унэгьо псаухэми ыпкІэ атыщтэп ахэм арысхэм зэкІэми прививкэр зыхарагъэлъхьагъэу щыты зыхъукІэ (зыныбжь илъэс 18-м ехъугъэхэм).

Мы фэгъэкІотэнхэр къыз-

тефэхэрэм сертификатэу вакцинэр зэрахалъхьагъэр къэзыушыхьатырэмрэ паспортымрэ арагъэлъэгъунхэ фае.

Джащ фэдэу вакцинэм иапэрэ Іахь зыхэзылъхьагъэхэм тучанэу «Титан» зыфијорэм исертификат къараты къыщащэфырэр проценти 5-кІэ нахь пыут къафашІыным пае.

Зыныбжь илъэс 60-м ехъугъэу вакцинэр Іоныгъо мазэм и 1-м нэс зыхязыгъалъхьэхэрэм сомэ 500 зырыз къараты. Ащ пае социальнэ ухъумэнымкІэ къулыкъухэу зыщыпсэухэмехестихнее дехепин ед зафагъэзэн фае.

Сурэтыр Іэшъынэ Аслъан тырихыгъ.

Сымаджэхэм япчъагъ

Мэкъуогъу мазэм и 28-м ипчэдыжь сыхьатыр 10-м ехъулюу оперативнэ штабым къы Іэк Іэхьэгъэ къэбарымк Іэ, Адыгеим зэпахырэ узхэмкіэ исымэджэщ нэбгырищмэ ящыІэныгъэ щызэпыугъ.

Ахэр Мыекъуапэ щыпсэущтыгъэ хъулъфыгъ, Тэхъутэмыкъое районым щыщ зы бзылъфыгъэрэ зы хъулъфыгъэрэ. Лабораторнэ уплъэкІунхэм къызэрагьэльэгъуагъэмкІэ, зэрылІыкІыгъэхэр зэпахырэ узыкІзу COVID-19-р ары.

Зигугъу къэтшІыгъэ уахътэм ехъулІэу зэпахырэ узэу коронавирусыр Адыгеим щыпсэурэ нэбгырэ 14999-мэ къахагъэщыгъ.

Ахэм ащыщэу нэбгырэ 329-мэ я азэх (чэщзымафэм къыхэхъуагъэр нэбгырэ 20), хъужьыгъэр нэбгырэ 14425-рэ (чэщ-зымафэм хэхъуагъэр 19), зидунай зыхъожьыгъэр — 245рэ (чэщ-зымафэм нэбгыри 3 хэхъуагъ).

Нэбгырэ 14999-р республикэм имуниципальнэ псэупІэхэм атегощагьэу:

- Мыекъуапэ 6020-рэ;
- Тэхъутэмыкъое районыр 2075-рэ;
- Мыекъопэ районыр 2037-рэ;
- Кощхьэблэ районыр 1105-рэ;
- Красногвардейскэ районыр 1053-рэ;
- Джэджэ районыр 802-рэ; Теуцожь районыр — 694-рэ;
- Адыгэкъалэ 651-рэ; — Шэуджэн районыр — 562-рэ.

Лъэхъанымрэ щыІэныгъэмрэ

ІэпыІэгъу занятости афэхъунхэм ренэу фэхьазырых

ЦІыфхэм Іофшіэн ягьэгьотыгьэнымкіэ федеральнэ кьулыкьур зызэхащагьэр ильэс 30 зэрэхьугьэм фэгьэхьыгьэ пресс-конференцие джырэблагьэ щыіагь. Ар зэрищагь кьулыкьум и Гьэіорышіапізу АР-м щыіэм ипащэу Галина Цыганковам.

Пэублэм пащэм къызэриІуагъэмкіэ, ціыфхэм Іофшіэн ягъэгъотыгъэнымкІэ федеральнэ къулыкъур зызэхащагъэр мыгъэ илъэс 30 хъугъэ. 1991-рэ илъэсым мэлылъфэгъум «ЦІыфхэм ІофшІэн ягъэгъотыгъэныр» зыфиГорэ унашъоу тикъэралыгъо щаштагъэм кІуачІэ иІэ зыщыхъугъэ мэлылъфэгъум и 19-м мы мафэр тырагъэфагъ. ЦІыф--минеслитостеств неІшфоІ мех кІэ къэралыгьо политикэр яІэубытыпІ у правовой, экономикэ ыкІи зэхэщэкІо документыр гъэпсыгъэ хъугъэ. А уахътэм къыщегъэжьагъэу ІофшІэнымкІэ ыкІи ІофшІэн зимыІэхэр социальнэу къэухъумэгъэнхэмкІэ цІыфхэм яконституционнэ фитыныгъэхэр гъэцэк агъэхэ хъунымкІэ къэралыгъом гарантие къаритыгъ. Джащ фэдэу ІофшІэнымкІэ ясэнаущыгъэ къызфагъэфедэн алъэкіынэу ціыфхэм фитыныгъэ яіэ хъугъэ. Мы унашъом ишіуагъэкіэ нэбгырэ пэпчъ ежь-ежьырэу ыкіи ишіоигъоныгъэкіэ сэнэхьатыр, іофшіэнэу ыгъэцэкіэщтыр, іоф зэришіэщт шіыкіэр къыхихынхэ елъэкіы.

· ЦІыфхэм ІофшІэн ягъэгьотыгъэнымкІэ къулыкъум зэхъокІыныгъэу фэхъугъэхэм къапкъырыкІыхэзэ цІыфхэм Іофшіэн ягъэгъотыгъэным июфыгъохэм ягъэцэкіэн, юфшіэн зимыіэхэр охътэ къинэу зыхэтхэм къыхэщыгъэнхэм, мылькукіэ іэпыіэгьу афэхьугъэным къэралыгьо политикэр афэюрышіэ. Джащ фэдэу мы унашьом къыхеубытэ юфшІапІэхэм ябэдзэршІыпІэ анализ шІыгъэныр ыкІи ар зэтегьэуцожьыгьэныр, юфшіапіэ ямыіэу ціыфыбэ къэмы-

нэным епхыгъэ юфыгьохэр гъэцэкlагъэ хъунхэр, — къыlyaгъ Г. Цыганковам.

Программэу зэхагъэуцуагъэм къыпкъырыкlызэ лъэныкъо зэфэшъхьафхэмкlэ къэралыгъо фэlo-фашlэхэр мы къулыкъум афегъэцакlэ. Ащ ишlуагъэкlэ

обществэм социальнэ гумэкІыгъоу хэлъыр нахь макІэ ашІын алъэкІы, социальнэ-экономикэ лъэныкъомкІэ гумэкІыгъоу щы-Іэхэр дэгъэзыжьыгъэхэ мэхъу, предпринимательствэм зыкъегъэІэтыгъэнымкІэ къэгъэлъэгъонышІухэм афэкІо.

— ЦІыфхэм Іофшіэн ягъэгъотыгъэнымкю къулыкъукюу зэхащагъэм июфшіэн нахь къызыбгурыющтыр тарихъым зызыщыбгъэгъуазэкІэ ары, ею Г. Цыганковам. — Советскэ льэхьаным юфшіапіэ уіухьаным бюро гъэпсыкіэ иіагъ ыкІи ар тыди щыІагъэп. Ар зыфэгьэзэгьагьэр предприятиехэр зыщык/эхэрэ кадрэхэр гъэунэфыгъэнхэр, нэужым ащ цІыфхэр щыгъэгъозэгъэнхэр ары. Бюром юфшіэнэу ыгъэцакІэщтыгъэр анахьэу зыфэгъэхьыгъагъэр цІыфхэм къэбар альыгьэ Іэсыгьэныр ары. Нэужым юфшіэнымкіэ амалэү щырхэр нахьыбэ шыгъэнхэмкіэ фитыныгъэхэм ыкіи пшъэрылъхэм ягъэзекюн мыщ къыхэхъуагъ. Нэужым тІэкІу шіагьэу ціыфхэр сэнэхьат тедзэхэм афырагъэджэнхэмкіэ ыкіи ясэнэхьаткіэ шіэныгъэу аіэкіэльхэм ахагьэхьонымкіэ амалышіухэр щыіэхэ хъугъэ. ЦІыфхэм ІофшІэн ягьэгьоты-

гъэнымкІэ ыкІи къэбар аІэкіэгъэхьэгъэнымкіэ, предприятиехэр ІофышІэхэмкІэ зэтегъэпсыхьэгъэнхэмкіэ, юф зышІэн зылъэкІыщт цІыфхэр учетым хэгьэуцогьэнхэмкІэ хозрасчетнэ къэралыгъо бюро агъэпсыгъ. Арэу щытми, юфшіэным ыльэныкьокіэ щы-Іэ гумэкІыгъохэр нахь псынкІ у дэгъэзыжьыгъэнхэм, юфшюнымкю бэдзэр шыпюм изытет зэхэфыгъэным, юфшіапіэ зимыіэхэм япчъагъэ шьыпкьагьэ хэльэу уасэ фэшІыгъэным ыкІи ащ социальнэ-политическэ зэфэхьысыжьэу фэхъун ылъэкІыщтыр гъэнэфэгъэным афэші шюгъэшхо къэзытыщт структуракіэ гъэпсыгьэн фэягь. Ащ фэдэ организациеу хъугъэ цыфхэм юфшіэн ягъэгъотыгъэнымкіэ къулыкъур.

Къэралыгъо системэм икъулыкъу хахьэу Адыгэ Республикэм цІыфхэм ІофшІэн ягъэгъотыгъэнымкІэ икъулыкъу 1991-рэ илъэсым мэкъуогъум агъэпсыгъ. ЦІыфхэм ІофшІэн ягьэгьотыгьэнымкІэ Адыгэ хэку гупчэр зызэхащагъэм къыщыублагьэу республикэм икъалэхэм ыкІи районхэм зэкІэми къутамэхэр къащызэlуахыгъэх. 2020рэ илъэсым АР-м икъэралыгъо казеннэ учреждениеу «Центр занятости населения города Майкопа» зыфиlорэм районхэм ащыІэ гупчэхэр рапхыгьэх. Адыгэкъалэ ыкІи муниципальнэ районхэм ащыІэ къутэми 8 ащ хэхьэ. 2011-рэ илъэсым гъэтхапэм и 3-м къыщыублагъэу Гупчэм пэщэныгъэ дызэрехьэ Галина Цыганковам.

Пащэм къызэриІуагъэмкІэ, Гупчэр хэушъхьафыкІыгъэ транспорткІэ зэтегьэпсыхьагь, пэјудзыгъэ псэупјэхэм анэсынхэмкіэ, ціыфхэм яфэіо-фашіэхэр афагъэцэкІэнхэмкІэ амалышІухэр ІэкІэлъых. Къулыкъу--ефв устепене мехфыр дехеш хъунхэм ренэу фэхьазырых. изытет зыфэдэм цІыфхэр щегъэгъуазэх, къулыкъум июфшюн зэрэзэхищэрэм фэгъэхьыгъэ тхыгьэхэр гьэзетхэм къыхаутых, Интернетым къырагъахьэх. Мыщ фэдэ шыкіэм ишіуагъэкіэ социальнэ мэхьанэ зиІэ къэбарыр цІыфхэм икъоу алъагъэІэсы.

КІАРЭ Фатим.

Сурэтхэр Іэшъынэ Аслъан тырихыгъэх.

5

Уахътэр. ТхакІор. ЩыІэныгъэр.

Игугъэ шхомлакІэ пытэу ыІыгъ

Игьом зигьор пшІэмэ укІэгушІужьы. АщкІэ чаныгьэ-хьупхьагьэр хэльэу сэльытэ тхакІоу, усакІоу, драматургэу, журналистэу Дэрбэ Тимур.

Усэныр хэлъэу къэхъугъэти, зыкlи зигъэхьаулыягъэп: лъыкlуагъ шlэныгъэм, лъыкlуагъ акъылым, игугъэ лъыкlуагъ — теlэбагъ усэу псэм икъабылым, гупшысэ лъагъор джы зэlуигъэкlотыгъэу, итворческэ жьыкъащэ гупсэфэу, тынчэу бгъэм къыдэкlы — гупшысэ гъогушхом тетэу дахэу ыпэкlэ лъэкlуатэ.

Я 70 — 90-рэ илъэсхэм адыгэ литературэм къыхэхьэгъэ усэкІо-тхакІохэм ащыщ Т. Дэрбэр. Илъэс 17-м къыщегъэжьагъэу, ытхыхэрэр хеутых. Илъэсхэм итворческэ гупшысэ ащытІыргъуагъ. Илъэси 100 ныбжьым благъэу къекІолІэгъэ адыгэ литературэм хьалэлэу илъэс 30 хъугъэу щэлажьэ, хэбзэ ІофшІэн пшъэрылъышхори ащ готэу егъэцакІэ, илъэс 14 хъугъэу лъэпкъ гъэзетэу «Адыгэ макъэм» иредактор шъхьаІ. Къызэрэсіуагъэу, пасэу тхэныр къэзыштэгъэ кІалэм поэтическэ ыкІи нэмыкІ тхылъхэри къыдигъэкІыгъэх: «Огум ишІулъэгъу», «Гум ишъэф», «КІэлэцІыкІум идунай», «Сызэжэгьэ ощхыр», «Сыадыг», «Льэуж шІуцІ», «Лъэпкъым ишъэо кІас», «ЕджакІэ зэтэгъашІэ», усэ сборникхэу «ЛъэфыкІэ сыджыгъ, джарэу сызІэпищагъ. Илъэси 170-рэ зытешІэжьыгъэ хъугъэшІагьэр непэм фэдэу зыхъурэр тхакІом тапашъхьэ къыригьэуцуагъ; ныбжьышхо зиІэ адыгэ лъэпкъым игъашІэ зэо-бэнэ зэпымычыжьхэм ахэтэу къызэрихьыщтыгъэр, шъхьэлъытэжьэу, Іэдэбэу, нэхъоеу, лІыгьэ напэу адыгэм иІагьэр зыфэдэр, джэнэтыпІэ чІыпІэр псэупІэкІэ Тхьэм къызафегъэшъуашэм, ар апсэ атызэ къаухъумэн фаеу зэрэхъугъэр ІупкІэу щыгъэунэфыгъ мы произведением. Пьесэр анахьэу зэхьылІагьэр адыгэ дзэкІолІ хые нэбгырищ — Шъалихь, Бачмыз, япащэу Гъубжьэкъо Муса насыпынчъагьэу къяхъулІагьэр ары. Пьесэм хэт геройхэм ащыщэу прокурорым къызэри-Іуагьэу, «Черкесмэ къащышІыгьэр гугьэкІод, Афызэхаплъхьэ хъущт гьыбзэ».

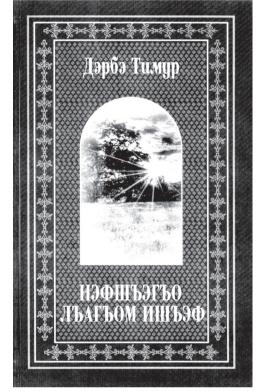
«Махъшэм тесми тхьамыкіэм хьэр ецакъэ» зэраіорэр гум къегъэкіы мы нэбгырищым къащышіыгъэм. Пачъыхьэм идзэ хэтхэу зэзэгъхи піалъэкіэ зэуагъэх, Венгрием иіофи аухыгъ, Польшэм итых. Ашъхьэ къырыкіощтым, зызыдагъазэ хъущтым нэбгырищыр зэдеусагъэх —

Пьесэу усэм ильыр адыгэбзэ кьэбзэ зэкІу дэхэ дэдэкІэ тхыгьэ, ипычыгьо пэпчь псынкІэ, гурыІогьошІу, орэд мэкьамэ кІэль, гупшысэу хэльыр льэшы, пьесэм исюжет икьоу къудыигьэ ыкІи уфэупцІ. Герой шьхьаІэхэу адыгэ нэбгырищыр — адыгэ льэпкьэу кьызыхэкІыгьэхэр зильапІэхэу, нэпэнчьагьэм ыпэу лІыгьэр къыхэзыхырэх.

хъаным инэфапі», «Тэпышэс», «Гъэшіэрэ лъэпэчіас», нэмыкіхэри. Бэмышізу Тимур итхылъыкізу «**Нэфшъэгъо лъагьом ишъэф**» зыфиіорэр Мыекъуапэ, Адыгэ Республикэм итхылъ тедзапіз къыщыдэкіыгъ. Ащ зы пьесэрэ усэхэмрэ бэу къыдэхьагъэх.

УсэкІэ тхыгъэ пьесэр

Джырэ нэс зигугъу амышІыгъэ хъугъэ-шІэгъэ гъэшІэгъонэу адыгэхэр зыхэлэжьагьэхэм пьесэр къытегущыІэ. Ащ тхакІор зэреджагьэр: «Бромберг щыкІогьэ процессыр, е Адыгэр хьыкумым **зэрэщаумысыгъэр».** Едзыгъуитly хъурэ пьесэу къэшІыгъуи 5-у зэхэтыр усэкІэ тхыгьэ. Пьесэм лъапсэ фэхъугьэр ІэкІыбым къикІыжьыгъэ адыгэ шІэныгъэлэжьэу Едыдж Батырай нэмыц хъарзынэщым къыхихыжьыгъэ хъугъэ-шІэгъэ тхыгъэр ары. Мы пьесэр АР-м и Лъэпкъ театрэ исценэ щагъэуцуным джырэкІэ Іоф дашІэ. Адыгэхэм ятарихъ гугъэуз изы Іахь нэшхъэй мы хъугъэ-шІэгъэ чыжьэр зыфэгьэхьыгьэу пьесэм къыщы-Іотагьэр. НэкІубгьуи 120-рэ хъурэ пьесэу усэкІэ тхыгъэр зесэгъажьэм, сызэрэмыгугъэгъахэу, зы жьыкъэщэгъу гупсэУрысыемкІэ къагъэзэнти, зэхэо-зэхаплъ, Польшэм исынхэуи амал яІэп, арэу зэхъум, Пруссием кlохэмэ нахь уцупіэшъхьэІыгъыжьыпІэ щагъотынэу гугъагъэх. ЕтІанэ ТыркуемкІэ кІожьынхэшъ, адыгэу зэрэпхъо-итэкъухьагъэ хъугъэм, яхэкужъ зыгорэущтэу къагъз яхьисапыгь. Ау капитаныр — урысыдзэм ипащэ, щэ шlуцlэу апашъхьэ къитэджагь, ежь шІоигьом нэмыкІ раІуи, зэрелъэlухи зэхихыгъэп. «Заор тыухыгъэ, тиІоф тшІагъэ. Джы Іизын къытэт шъхьафит гъогум тытехьажьынэу...» Ау мо «лъэпкъ ІэлкІэ» зэджагъэхэм капитаныр пхъашэу къафилъыгъ, елбэтэу Іашэу аголъхэр къызпахынхэшъ агъэтІылъынэу къафигъэпытагъ. «Адыгэм иlашэ ыгъэтlылъы хабзэп», — раlожьыгъ, ар адыгэ шъуашэм, намысым ипкъыгъоу зэралъытэрэр гурагъэ Іоным пылъыгъэх, ау ер, зэмызэгъ-зэфилъыр, джащ къыщежьагъ. Шъыпкъэ, Муса шъэогъу-ныбджэгъуитІум, иакъыл ащ тефи, сыд хъугъэкІи Іашэр заокІэ амыгъэфедэнэу ялъэІугъ, ежьхэм заор къырагъажьэмэ, тэтиехэр ошъогум дэоенхэу зэдаштагъэ. Ау Пруссие хэгьэгу гьунапкъэр адыгэхэм зэпачыгь, урыс капитаным имэхъэджэгьэ-бзэгухьагъи къягоуагъ, ор зэдашІэхыгъ: Шъа-

лихьэрэ Бачмызэрэ мы зэутэкІым щыфэхыгьэх, ахэм щэу рагьэкІыгьэми пыим ицІыфхэри зыдихьыгъэх (нэбгырэ зыщыплІ). Ыпсэ пытэу къэнагъэр Муса, ау ащ апэрэ мафэми охэмэ емынэ къызэрикІыщтыр ышІэщтыгь, ежьыр зы нэбгыри еуагъэп, зэриІогъагъэу, ишхонч Іэтыгъэу дэуаещтыгъ. Ау узынэбгырэу пыим ихэгъэгу щыхъугъэр зэкІэ къыщыптырагъэкІэныр хьазабышху ыкІи насыпынчъагъ. Пьесэм хэтых прокурорыр, адвокат зафэу Вольф (ар Муса ихыягъэ ыгъэунэфыгъэу, ишъыпкъэу черкес шъхьэлъытэжьым къыфэгумэкІы). Анахь зыщемыжагьэм Муса шІульэгьу лъапІэри къыфыкъозыгъ, прокурор жъалымым ыпхъу дахэу Маргрезе ІокІэ, апэрэ нэплъэгъум нэбгыритІур зэфещэх, апсэ зы чысэ илъэу.

Тарихъ хъугъэ-шlагъэу Бромберг процессыр зыщыlагъэр зытефэрэр 1851-рэ илъэсыр, щылэ мазэм и 10-р ары. Хьыкумыр адыгэм зытырашlыхьагъэр щылэ

тхыгъэ, ипычыгъо пэпчъ псынкІэ, гуры-ІогьошІу, орэд мэкъамэ кІэлъ, гупшысэу хэлъыр лъэшы, пьесэм исюжет икъоу къудыигъэ ыкІи уфэупцІ. Герой шъхьа-Іэхэу адыгэ нэбгырищыр — адыгэ лъэпкъэу къызыхэкІыгъэхэр зилъапІэхэу, нэпэнчъагъэм ыпэу лІыгъэр къыхэзыхырэх. УсакІоу Дэрбэ Тимур адыгэм игутео зэхыуигъашІэу, фэсакъэу, ыл, ыгу зэрафэузырэр мыгъуащэу мы образ шъхьа/эхэр ык/и нэмык/хэу хъугъэ-ш/агъэм хэлажьэрэ пэпчъ ІупкІзу нэм къыкІигьэуцуагь. Нэмыц пшъашъэу Маргрезе инэфынэгъэ-цІыфыгъэ дахэкІэ гум къинэу авторым ыгъэпсыгъ; ышъхьэ паемэ, къыомыблэщтхэри — капитаныр — урысыдзэм ипащэ, прокурор зэкъодзакІоу Маргрезе (пшъашъэм ятэ), хьыкумышІыр гур афигъэплъэу тхакІом къыригъэлъэгъукІыгъэх. Нэпсымрэ гушІуагьомрэ зэготэу пьесэ-усэм щызэхэошіэх; бэ гупшысэу мы хъугъэ-шіагъэм къыгъэущырэр, пьесэр уасэ зиІэ произведениешху — бэ къыубытырэр, къып-фызэхифырэр; щыlaklэр — loф къин, ащ игьогу мыжъожъ пытэхэмкІэ зэлъыпкІагъ, уфэмысакъмэ, узхэмыкІыжьын лажьэ къыпфахьыщт. Ауми, шІур текІуагъ, зы псэ закъоу къэнэгъэ адыгэу Гъубжьэкъо Муса хыеу алъытагъ.

Тимур итхылъыкІэу «Нэфшъэгъо лъаеденоІтки медоІифив «фесши мост Іахьышхо усэхэмкІэ зэльыпкІагь. Ащ усакІом щыІэныгъэр зэрэзыпкъырищэу, зэрэзэхишІэрэр, ущыІэныр — щэІэгъэшхоу, Іушыгъэу, шъыпкъагъэу, зэфагъэу, къэбзагъэу зэрилъытэрэр ащыкІэгъэтхъыгъ. УсакІом ыгу пхырыкІырэ пстэумэ гумэкІи, гуузи, гушІуагъуи, насыпи, гъэшІэн шІулъэгъуи зэрахигъуатэрэр къащијуагъ. Тхакіом ыпсэ ифэбагъэкІэ зэрэфэамалэу пьесэр ыкІи усэхэр ыгъэшъокІыгъэх; къыхэкІы ыгу ефэхэуи, къыхэкІы ыгу къигушІукІэуи, къиныри ешіэ, тхъагъоми гушіоу пэгьокіы - джарыба щыІэныгьэр зэрэзэхэлъыр.

Усакlор — цІыфы, дунэешхом икъурэ цІыкіу; къекіу ащи щэчыгьое такъикъ зэгъокіхэр, ау Іотэжьыгъо сыхьатхэр, мафэхэр нахьыбэх. Тхылъыкіэм къыдэхьэгъэ пьесэм ыкіи усэхэм Дэрбэ Тимур игупшысэ лъэшэу зызэриштагъэр, уигуапэу ухэтми уигъэдэіон ылъэкіы зэрэхъугъэр ахэолъагъо.

Пьесэм льапсэ фэхьугьэр ІэкІыбым къикІыжьыгьэ адыгэ шІэныгьэлэжьэу Едыдж Батырай нэмыц хьарзынэщым къыхихыжьыгьэ хьугьэ-шІэгьэ тхыгьэр ары. Мы пьесэр АР-м и Льэпкъ театрэ исценэ щагьэуцуным джырэкІэ Іоф дашІэ. Адыгэхэм ятарихъ гугьэуз изы Іахь нэшхъэй мы хъугъэ-шІэгьэ чыжьэр зыфэгьэхьыгьэу пьесэм къыщыІотагьэр.

мазэм и 12-р ары. Шыхьатэу Іофым цыгъуазэхэм лъэшэу яшІуагъэ къэкІуагъ шъыпкъэр гъэунэфыгъэнымкІэ, адвокатэу Вольфи лъэшэу черкесым фэгумэкІыгъ. Хьыкумым ыгъэунэфыгъ «Гъубжьэкъо Муса зи лажьэ иІэп, Зи ыІуагъэп, ыукІыгъэп, Унашъор: ар шъхьафит тэшІыжьы!»

Дэрбэ Тимур ипьесэу усэм илъыр адыгэбзэ къэбзэ зэкІу дэхэ дэдэкІэ

«Бзыумэ афэдэу, Сэри шъхьафитэу Орэд къэсэlо», — elo тхакlом.

ШІулъэгъур зыхиз сатырхэр, усэу «Поэзиер», мыхэм анэмыкІхэри тхэкІо чъэпхъыгъэу зигугъэ тэмэ пытэ хъугъэм ымакъэх, «Нэфшъэгъо лъагъом ишъэф» зыфиІорэ поэтическэ тхылъыкІэм лъэпэ мафэ ыдзынэу тыфэлъаІо.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Программэм хэхьащтых

КІэлэцІыкІу творчествэмкІэ гупчэу Москва дэтым бэмышІэу «Большой семейный совет» зыфиюрэ форумыр щызэхащагь. Ар зэрищагь партиеу «Единэ Россием» и Тхьаматэу Дмитрий Медведевым. Іофтхьабзэм хэлэжьагьэх сатыум емыпхыгьэ социальнэ организациехэм япащэхэр ык и ны-ты объединением хахьэхэрэр.

Сабыибэ зэрыс унагъохэм ІэпыІэгъу арагъэгъотыным, унагъохэм ящыІэкІэ-псэукІэ нахьышІу шІыгъэным афэшІ гукъэкІэу щыІэхэр къаІуагъэх, ахэм атегущы агъэх. Мыщ фэдэ унагъохэм атырэ хэбзэ Іахьыр уцугъо-уцугъоу нахь макІэ шІыгъэн фаеу зэрилъытэрэр «Единэ Россием» ипащэ къыхигъэщыгъ.

— Джы къызнэсыгъэм шъолъыр пэпчъ унэгъо ІужъукІэ кІохэрэр ежь-ежьырэу къыхагъэщых. Ащ зэгурымыІоныгъэхэр къыхэкІы. Урысыем ичІыпІэ пстэуми унэгъо ІужъукІэ кІорэ унагъохэр шапхъэхэм атетэу къыхахын фае, — къыІуагъ Дмитрий Медведевым.

Унэгъо Іужъумэ къаратырэ чіыгу Іахьым ычіыпіэ ахъщэ аратынэу партиеу «Единэ Россием» игьоу ыльэгьугь. ДжырэкІэ ахэм аратырэ чІыгу Іахьхэм инфраструктурэр зэрямыщэлІагъэр къыІуагъ «Единэ Россием» ипэшІорыгъэшъ мэкъэтын хэлэжьэгъэ, Калининградскэ шъолъыр Думэм ипащэу Марина Оргеевам. Мыщ фэдэ материальнэ ІэпыІэгъум унэгьо Іужъухэм ящыІэкІэ-псэукіэ нахьышіу шіыгъэнымкіэ ишІуагъэ къэкІонэу ащ елъытэ.

Джащ фэдэу къэралыгъом ишъолъырхэм зэкІэми сабый къэхъугъакІэхэм шІухьафтынхэр ащаратынэуи ащ къыІуагъ. Унагъохэм зэкlэми ар ящыкlагъэу ылъытагъ.

«Женщины за развитие» зыфиlорэ организацием ипащэу Либкан Базаевам сабыибэ зиІэ ныхэр зэлъыпытэу илъэс пчъагъэрэ унэм зэрисхэр, Іоф ашІэн амал зэрямы эр къыхигъэщыгъ. Ныр е тыр сабыим зэрэкІэрыс уахътэр стажым хэхьан фаеу аш ылъытагь.

Краснодар и Общественнэ

палатэ хэтэу, унэгъо Іужъухэм яобщественнэ объединение ишъолъыр Союз ипрезидентэу, «Матери России» зыфиlорэ урысые общественнэ движением ишъолъыр отделение ипащэу Светлана Недилько кІэлэпіупкіэмкіэ къин зэрэхэтхэр къыІуагъ. Ахъщэу сабыим къытефэрэр икъу фэдизэу къаратырэп, хьыкумым зыфагъэзагъэми, ишІуагъэ къакІорэп, сыда піомэ ахъщэу къаіэкіахьэрэр нахь макізу къагъэлъагъо.

УрыпсэунымкІэ анахь ахъщэ макІэу цІыфым къыратырэм ызыныкъо шок имы ву сабыим фэкІонэу тыфай. Тиюристхэр хьыкумым мэкІо зэпытых. Алиментыр зытынэу щытым сомэ мини 10 нахь къымылэжьэу тхьапэ къехьы, ащ ипроцент ары зыныбжь имыкъугъэм фэкІожьырэр, — elo Светлана Недилько.

Джащ фэдэу мылъкум фэгъэхьыгъэ упчІэхэри зэхэсыгьом къыщаІэтыгьэх. «Женщины за жизнь» зыфиlорэ фондым ипащэу, «Единэ Россием» ипэшІорыгъэшъ мэкъэтын текІоныгъэ къыщыдэзыхыгъэ Наталья Москвитинам (Молдовие Республикэм щыщ) ахъщэр зыпэ-Іуагъэхьан фитхэм ахагъэхъон фаеу игъоу ылъытагъ.

— ЫпэрапшІэу унагъор зэрыс унэм игъэцэкІэжьын ны мылъкур пэІуагъэхьан алъэкІынэу тыфай, сыда пІомэ ипотекэ зышІын амал зимыІэу, ау зычІэсхэ унэр зэтырагъэпсыхьажьы зышІоигьоу бэ ахэтыр. ЯтІонэрэмкІэ, автомобиль къащэфын амал яІэн фае, анахьэу сабыибэ зэрыс унагьохэм ар ящыкІагъ. Джащ фэдэу гъэстыныпхъэ шхъуантІэм епхыгъэ Іэмэ-псымэр къащэфын амал яттын фае.

«Новая школа» зыфиІорэм икоординаторэу, Къэралыгъо Думэм идепутатэу Алена Аршиновам илъэситфым нэс кІэлэцІыкІухэр ыпкІэ хэмылъэу электричкэм исынхэ зэрэфитыр къыІуагъ. Илъэси 5-м къыщегъэжьагъэу 7-м нэс ащ хахьэхэрэп. Шъолъыр 48-мэ хэушъхьафыкІыгъэ фэгъэкІотэнхэр ащ епхыгъэу ашІыгъ. Шъолъырхэм зэкІэми ащ фэдэ фэгъэкІотэнхэр яІэнхэ фаеу зэрилъытэрэр къыхигъэщыгъ.

«Семейный клуб «Перово» зыфиюрэ шъолъыр общественнэ организацием ипащэу Татьяна Яковлевам таксихэм зэкІэми кІэлэцІыкІу креслэхэр шІокІ имыІ у арытын фаеу ыкІи ащ пае ахъщэ тедзэ аlамыхынэу зэрилъытэрэм къыкІигъэтхъыгъ.

ГупшысакІ у къа Іуагъ эхэм зэкІэми Правительствэм Іоф зэрадишІэщтыр ыкІи «Единэ Россием» хэдзынхмкІэ ипрограммэ зэрэхэхьащтхэр форумым ыкІэм Дмитрий Медведевым къыІуагъ.

— Сабыйхэр зэрыс унагьохэм ІэпыІэгъу ягъэгъотыгъэныр къэралыгъом ипшъэрылъ шъхьа-Іэхэм ащыщ. УФ-м и Конституцие Урысыем икъэралыгъо политикэ кІэлэцІыкІухэм чІыпІэшхо зэрэщаубытырэр къыщею. Ны мылъур зэрэбгъэфедэщт шІыкІэм зэрэхэбгьэхъон фаем, сабыибэ зэрыс унагьохэм фэгъэкІотэнхэр зэрафэпшІын фаеу къаlуагъэхэр зигъо къэсыгъэ Іофыгьохэу сэльытэ. Урысыем унэгъо Іужъухэм зы статус яІэн зэрэфаер къыхагъэщыгъ. Ащ нэмыкізу, мэхьанэ ин зиіз гумэкІыгъохэм атегущыІагъэх, — къыІуагь «Единэ Россием» ипэшІорыгъэшъ мэкъэтын хэлэжьагьэу, МыекъуапэкІэ народнэ депутатхэм я Совет итхьаматэ игуадзэу Светлана Мекеровам.

ДЕЛЭКЪО Анет.

ГугьэшІухэр тагьэшІых

Адыгеим зекІоным зыкъыщегъэІэтыгъэным фэшІ къушъхьэ тешъоу Лэгьо-Накьэ зыгьэпсэфыпІэ зэтегьэпсыхьагьэ тырашІыхьаным пыльых. Ащ мылъкушхо пэІухьанэу щыт.

Федеральнэ гупчэр Адыгеим ахъщэ ІэпыІэгъукІэ къыдемыІэу щытэп, къафатІупщырэр инфраструктурэм игъэпсын пэ-Іуагьахьэ, псыр, газыр, гьогухэр объектхэм аращалІэх. БэмышІэу къэбар гушІуагьо къытлъыІэсыгь.

Къушъхьэ экологическэ туркластерыкІзу Лэгьо-Накъэ щашІыщтым къыдыхалъытагъ Мыекъопэ аэропортым игъэкІэжьын.

ягьогу бэкІэ нахь кІэкІ хъущт.

«Лэгъо-Накъэ» ишІынкІэ зэзэгъыныгъэу ашІыгъэм Адыгеимрэ мыпубличнэ Іахьзэхэлъ обществэу (НАО) «Красная поляна» зыфиlорэмрэ Петер-

Краснодар укъикІзу зыгъэпсэфыпІэм унэсыфэкІэ сыхьатищ текІуадэ, Мыекъопэ аэропортыр гражданскэ авиацием ыгъэфедэнэу амал зигъотыкІэ, зекІохэм

> рэхэхъоштыр. ПэшІорыгъэшъэv къызэралъытагъэмкІэ, илъэсым курортым зекІо мин 500 фэдизмэ зыщагъэпсэфыщтыгъэмэ. пчъагъэр миллионым нэсын ылъэкІыщт. Къушъхьэ зыгъэпсэфыпІэм

ишІын сомэ миллиард 24-рэ тырагъэкІодэщт, игъэцэкІэн 2025-рэ илъэсым къаухынэу зэдаштагъ.

бург щыкІогъэ инвестиционнэ форумым щызэдыкІэтхагъэх.

НАО-у «Красная поляна» зы-

фигорэм игенеральнэ пащэу

Андрей Круковскэм къыІуагъ

Мыекъопэ аэропортыр агъэкІэжьэу ІофшІэныр зыригъэжьэ-

жьыкІэ, зыгъэпсэфыпІэу «Лэ-

гъо-Накъэ» къэкІорэ цІыфхэм

япчъагъэ фэдиз джыри къазэ-

ТАСС-м къызэритырэмкІэ,

ХьакІэщхэу, шхапІэхэу, отельхэу ыкІи уахътэм диштэрэ инфраструктурэм афэшъхьафэу Мыекъуалэ иаэропорт агъэцэкІэщт Іофыгъохэм зэрахагъэхьагъэм мэхьанэ иІ.

Ащ Іоф зимышІэжьырэр илъэсипшІым къехъугъ. Я 90-рэ илъэсхэм цІыфхэр къухьэлъатэхэмкІэ зекІонхэу амал ямы-Іэжьы зэхъум быбынхэр зэпагъэужьыгъагъ, аэропортхэр

зэфашІыжьыгъагъ. Нэужым ар нэс зэшІуахынэу щытым къызыгъэкІэжьыни, зыщэфыжьыни къыкъокІыгъагъэп.

Адыгеим и ЛІышъхьэу КъумпІыл Мурат ренэу хегъэунэфыкІы къушъхьэм зыгъэпсэфыпІэ щыгъэпсыгъэ, аэропортри гъэкІэжьыгъэ зыхъукІэ, зекІоным зызэриушъомбгъущтым фэшъхьафэу экономикэм ылъэныкъокІи республикэм хэхъоныгъэхэр зэришІыщтхэр.

Къушъхьэ-экологическэ курортыкІэ тиІэ зэрэхъущтым ущыгугъынэу щыт. УФ-м и Правительствэ и Премьер-министрэу Михаил Мишустиныр Адыгеим къызэкІом зыгъэпсэфыпІэу «Лэгьо-Накъэ» игьэпсын къыдыригъэштагъ. Ащ фэшъхьафэу проектыр Урысые Федерацием зекІон индустрием хэхъоныгъэхэр егъэшыгъэнхэмкІэ

чІыпІэ зэжъу ифэхи, нахыбэр и Стратегиеу 2035-рэ илъэсым хеубытэ. Ащ къыщею мы лъэхъаным тикъэралыгъокІэ къушъхьэхэм защызыгъэпсэфыхэрэм япчъагъэ нэбгырэ миллионрэ ныкъорэ зэрэхъурэр, ар миллионитТурэ ныкъорэм зэрэнэгъэсыгъэн фаер.

Іофшіэнхэр зэрэкіохэрэм Федеральнэ гупчэри, Кавказ биосфернэ заповедникри, общественнэ организациехэри лъыплъэщтых. Адыгеимрэ НАО-у «Красная поляна» зыфиlорэмрэ чІыопсым икъэухъумэн зэрар фэмыхъухэу зыгъэпсэфыпІэм игъэпсын зэрагъэцэкІэщтыр къа о. Зэпэблэгъэ курортитloy «Красная поляна» зыфи-Іорэмрэ «Лэгьо-Накъэрэ» илъэс къэс защызыгъэпсэфыхэрэм ахэхъоным тыщыгугъыщт.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «ЧыпІэ зыгъэІорышІэжьыным ехьылІагъ» зыфиІорэм зэхъокІыныгъэхэр фэшІыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2021-рэ илъэсым мэзаем и 16-м ыштагъ

А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Чіыпіэ зыгъэіорышіэжьыным ехьыліагъ» зыфигорэм зэхъокіыныгъэхэр фэшіыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2005-рэ илъэсым гъэтхапэм и 31-м аштагъэу N 294-р зытетэу «Чыпіэ зыгъэіорышіэжьыным ехьыліагъ» зыфи-Іорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2005, N 3, 7; 2006, N 7; 2007, N 3, 7; 2008, N 4; 2009, N 4; 2010, N 2, 5, 8, 12; 2011, N 8, 12; 2012, N 4, 6, 12; 2013, N 4, 7, 12; 2014, N 10; 2015, N 3, 11; 2016, N 2, 8; 2017, N 7, 12; 2018, N 5, 11, 12; 2019, N 4, 12;

шІыгъэнхэу:

1) я 121-рэ статьям иа 1-рэ Іахь я 19-рэ пунктыр хэгъэхъогъэнэу ыкІи ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«19) аркъ ешъуагъэхэм, наркотикхэм е нэмыкІхэм агъэутэшъуагъэхэм ІэпыІэгъу афэхъугъэным тегъэпсыхьэгьэ Іофтхьабзэхэр зэрэзэрахьэхэрэр.»;

2) я 13¹-рэ статьям иа 1-рэ Іахь я 17-рэ пунктыр хэгъэхъогъэнэу ыкІи ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«17) аркъ ешъуагъэхэм, наркотикхэм е нэмыкІхэм агъэутэшъуагъэхэм ІэпыІэгъу афэхъугъэным тегъэпсыхьэгьэ Іофтхьабзэхэр зэрэзэрахьэхэрэр.»;

3) я 141-рэ статьям иа 1-рэ Іахь я 22-рэ пунк-

2020, N 3, 7, 12) мыщ фэдэ зэхъокІыныгъэхэр фэ- тыр хэгъэхъогъэнэу ыкІи ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу: «22) аркъ ешъуагъэхэм, наркотикхэм е нэмыкІхэм агъэутэшъуагъэхэм ІэпыІэгъу афэхъугъэным тегъэпсыхьэгьэ Іофтхьабзэхэр зэрэзэрахьэхэрэр.».

Я 2-рэ статьяр. Мы Законым кіуачіэ иіэ зы-

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы Законым кІуачІэ иІэ мэхъу.

> Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу КЪУМПЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ, мэзаем и 24-рэ, 2021-рэ илъэс N 435

Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхьоныгьэмрэкІэ и Министерствэ 2012-рэ ильэсым бэдзэогьум и 23-м ышІыгьэ унашьоу N 176-р зытетэу «Къэралыгьо фэlo-фашІэу «Радиациер къызэгоуагьэхэм социальнэ ІэпыІэгьу афэгьэнэфэгьэныр» зыфиlорэм игьэцэкlэнкlэ Адыгэ Республикэм loфшlэнымрэ социальнэ хэхьоныгьэмрэкlэ и Министерствэ и Административнэ регламент ухэсыгъэным ехьылlагъ» зыфиlорэм зэхъокlыныгъэхэр фэшlыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Урысые Федерацием и Правительствэ 2020-рэ илъэсым бэдзэогъум и 10-м ышІыгъэ унашъоу N 1017-р зытетэу «Федеральнэ законэу «ІофшІэным ехьылІэгьэ къэбархэр электрон шІыкІэкІэ угьоигьэнхэм фэгъэхьыгъэу Урысые Федерацием ІофшІэнымкІэ и Кодекс зэхъокІыныгьэхэр фэшІыгьэнхэм ехьылІагь» зыфиГорэр зэраштагъэм епхыгъэу Урысые Федерацием и Правительствэ иакт заулэмэ зэхъокІыныгъэхэр афэшІыгьэнхэм фэгьэхьыгь» зыфиІорэм диштэу гьэпсыжьыгъэным фэшІ унашъо сэшІы:

1. Къэралыгъо фэlo-фашlэу «Радиациер къызэгоуагъэхэм социальнэ ІэпыІэгъу афэгъэнэфэгъэныр» зыфигорэм игъэцэк Іэнк Іэ Адыгэ Республикэм Гофш Іэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ и Административнэ регламентэу Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ 2012-рэ илъэсым бэдзэогъум и 23-м ышІыгъэ унашъоу N 176-р зытетымкІэ аухэсыгъэм ия II-рэ раздел ия 6-рэ подраздел мыщ фэдэ зэхъокІыныгъэхэр

1) я 6.1.2.2-рэ подпунктым иподпунктэу «в»-м хэт гущыlэхэу «loф зэрашlэрэр къэзыушыхьатырэ тхыльыр» зыфиlохэрэм ауж гущыlэхэу «ыкlи (e) loфшlэным ехьылІэгъэ къэбархэу Урысые Федерацием Іофшіэнымкіэ и Кодекс ия 66.1-рэ статья къыщыдэлъытагъэхэр» зыфиlохэрэр хэгъэхъогъэнхэу;

2) я 6.1.14-рэ подпунктым иподпунктэу «д»-м гущыІэхэу «ыкІи (е) ІофшІэным ехьылІэгъэ къэбархэу Урысые Федерацием ІофшІэнымкІэ и Кодекс ия 66.1рэ статья къыщыдэлъытагъэхэр» зыфиlохэрэр хэгъэ-

3) я 6.1.15-рэ подпунктым иподпунктэу «г»-м гущыІэхэу «ыкІи (е) ІофшІэным ехьылІэгъэ къэбархэу Урысые Федерацием ІофшІэнымкІэ и Кодекс ия 66.1рэ статья къыщыдэлъытагьэхэр» зыфиlохэрэр хэгьэ2. Къэбар-правовой отделым:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкІэкІо къулыкъухэм яофициальнэ интернет-сайт ригъэхьанэу;

— гъэзетхэу «Советскэ Адыгеим», «Адыгэ макъэм», мазэ къэс къыдэкІырэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиlорэм къыхаутыным пае аlэкlигъэхьанэу.

3. Мы унашъор зэрагъэцакІэрэм министрэм иапэрэ гуадзэу И. В. Ширинам гъунэ лъифынэу.

4. Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мэфи 7 зытешіэкіэ мы унашъом кіуачіэ иіэ мэхъу.

> Министрэу МЫРЗЭ Джанбэч къ. Мыекъуапэ, гъэтхапэм и 30. 2021-рэ илъэс

Адыгэ Республикэм мылъку зэфыщытык Іэхэмк Іэ и Комитет иунашъу

Адыгэ Республикэм мыльку зэфыщытыкІэхэмкІэ и Комитет 2020-рэ ильэсым чьэпыогьум и 15-м ышІыгьэ унашьоу N 286-р зытетэу «Мэкьумэщ мэхьанэ зиlэ чlыгухэм, льэшэу кьагьэгьунэрэ чlыпlэхэм, псэуальэхэм, промышленностым, энергетикэм, транспортым, связым, радиом, телевидением, информатикэм япхыгъэ ч\ыгухэм, космическэ Іофшіэнымкіэ, оборонэмкіэ, щынэгьончьагьэмкіэ агьэфедэрэ чіыгухэм ыкіи Адыгэ Республикэм инэмыкі чІыгухэу хэушъхьафыкІыгьэ мэхьанэ зиІэхэм ахэхьэрэ чІыгу Іахьхэм якьэралыгьо кадастрэ уасэкІэ кІэуххэр ухэсыгьэнхэм ехьылlагь» зыфиlорэм зэхьокlыныгьэхэр фэшlыгьэнхэм фэгьэхьыгь

2016-рэ илъэсым бэдзэогъум и 3-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 237-р зытетэу «Къэралыгъо кадастрэ уасэм ехьылІагь» зыфиІорэм ия 15-рэ, ия 21-рэ статьяхэм, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2008-рэ илъэсым бэдзэогъум и 2-м ышІыгъэ унашъоу N 118-р зытетэу «Адыгэ Республикэм мылъку зэфыщытыкІэхэмкІэ и Комитет фэгъэхьыгъэ Положением ехьылlагъ» зыфиlорэм, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Къэралыгьо кадастрэ уасэмкІэ Адыгэ республикэ гупчэм» 2021-рэ илъэсым мэлылъфэгъум и 29-м ышІыгъэ унашъоу N 127-р зытетым адиштэу **унашъо** сэшІы:

1. 2020-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м ехъулlэу мэкъумэщ мэхьанэ зиІэ чІыгухэм, лъэшэу къагъэгъунэрэ чІыпІэхэм, псэуалъэхэм, промышленностым, энергетикэм, транспортым, связым, радиом, телевидением, информатикэм япхыгьэ чІыгухэм, космическэ Іофшіэнымкіэ, оборонэмкіэ, щынэгъончъагъэмкіэ агъэфедэрэ чІыгухэм ыкІи Адыгэ Республикэм инэ-

мыкі чіыгухэу хэушъхьафыкіыгъэ мэхьанэ зиіэхэм ахэхьэрэ чІыгу Іахьхэм якадастрэ уасэ игъэнэфэнкІэ кІзуххэу Адыгэ Республикэм мылъку зэфыщытыкІзхэмкІэ и Комитет 2020-рэ илъэсым чъэпыогъум и 15-м ышІыгьэ унашьоу N 286-р зытетэу «Мэкъумэщ мэхьанэ зиІэ чІыгухэм, лъэшэу къагъэгъунэрэ чІыпІэхэм, псэуалъэхэм, промышленностым, энергетикэм, транспортым, связым, радиом, телевидением, информатикэм япхыгъэ чіыгухэм, космическэ Іофшіэнымкіэ, оборонэмкіэ, щынэгьончъагьэмкІэ агьэфедэрэ чІыгухэм ыкІи Адыгэ Республикэм инэмык чІыгухэу хэушъхьафык ыгъэ мэхьанэ зиlэхэм ахэхьэрэ чlыгу lахьхэм якъэралыгьо кадастрэ уасэкІэ кІэуххэр ухэсыгьэнхэм ехьылІагь» зыфиюрэмкіэ аухэсыгьэхэм зэхьокіыныгьэхэр афэшІыгъэнхэу, я 14095-рэ сатырэм ит пчъагъэу «97471200,00»-р «5470600,00»-кlэ, я 16771-рэ сатырэм ит пчъагъэу «3778575,00»-р «10016025,00»-кlэ, я 48740-рэ сатырэм ит пчъагъэу «4360918.66»-р «11559667,42»-кІэ зэблэхъугъэнхэу.

2. Адыгэ Республикэм мылъку зэфыщытык эхэмк 1э

и Комитет кадастрэ уасэхэм ягъэнэфэнкІэ ыкІи аукционхэм язэхэщэнкІэ иотдел мы унашъор:

- Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкІэкІо къулыкъухэм яофициальнэ Интернет-сайтэу http://www.adygheya.ru зыфиlорэм ригъэхьанэу;

– гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» къащыхиутынэу.

3. Мы унашъом кІуачІэ иІэ зыхъурэм щегъэжьагъэу мэфищым къыкІоцІ Адыгэ Республикэм мылъку зэфыщытыкІэхэмкІэ и Комитет кадастрэ уасэхэм ягьэнэфэнкіэ ыкіи аукционхэм язэхэщэнкіэ иотдел ащ икопие къэралыгъо регистрациемкІэ, кадастрэмкІэ ыкІи картографиемкІэ Федеральнэ къулыкъум ІэкІи-

4. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы унашъом кІуачІэ иІэ мэхъу.

Комитетым итхьаматэу И. П. БОЧАРНИКОВА къ. Мыекъуапэ, мэкъуогъум и 7, 2021-рэ илъэс

Сурэттеххэм якъэгъэлъэгъонхэр

Мыекъуапэ къызэрэхахыгъэм тегъэгушIо

Сурэттеххэм яюфшагьэ икъэгьэльэгьон-зэнэкьокьоу «Нэпкьхэр-2021-рэ» зыфиюрэр ящэнэрэу Урысыем щыкуагь.

КъокІыпІэм и Къэралыгьо музей и Темыркавказ къутамэ къыщызэІуахыгьэ къэгьэльэгьоным Урысыем ишъолъыр 60-мэ ясурэттеххэм яІофшІэгьи 150-рэ къырахьылІагь. Урысыем, Адыгеим культурэмкІэ яминистерствэхэр, КъокІыпІэм искусствэхэмкІэ и Къэралыгьо музееу Мыекъуалэ дэтыр, Рязань исурэттеххэм я Союз икъутамэу Адыгэ Республикэм щыГэр, Мыекъуалэ икъэлэ сурэттех клуб кІэщакІо зыфэхъугьэхэ къэгьэльэгьонэу тикъалэ щыкІорэм иапэрэ едзыгьо Рязань щызэхащагь.

Хэгъэгум ифотоклуб 93-мэ ясурэттех 700-м нахыыбэмэ яюфшагъэ осэші купым зэфихьысыжьыгъ. Сурэт мини 6 фэдиз зэхэщакіохэм къафагъэхьыгъ. Мыекъуапэ исурэттеххэм яюфшіэгъэ 46-рэ осэшіхэм къыхахи, финалым хагъэхьагъэх. Адыгэ Республикэм исурэттеххэм яклуб ипащэу, республикэм изаслуженнэ журналистэу Аркадий Кирнос къыіуагъ тисурэттеххэр хэгъэгум изэнэкъокъу чанэу зэрэхэлэжьагъэхэр зэхэщакіохэм къыдалъыти, Мыекъуапэ къэгъэлъэгъоныр къызэрэщызэіуахыгъэр.

Джэрзыр къэзыхьыгъэхэр

Урысыем исурэттеххэм якъэгъэлъэгъонзэнэкъокъу Адыгеим джэрзыр къыщыдихыгъ. Республикэм щытхъур къыфэзыхынгъэхэм тигуапэу аціэхэр къетэіох: Бычкова Александра, Войнов Дмитрий, Горский Александр, Данилюк Светлана, Еутых Саид, Картавкин Артем, Кирвякова Инна, Лутай Виктор, Никитин Борис, Орлова Марина, Кирнос Аркадий, Попов Леонид, Романов Владимир, Сергиенко Татьяна, Эльдарэ Мурат, Сысоева Виктория.

Сурэттеххэр едзыгъуи 4-мэ ащызэнэ-

къокъугъэх. ШІуфэс сурэтхэр, псауныгъэм икъэухъумэн, чІыопсым идэхагъэ, нэмыкІхэм афэгъэхьыгъэхэр гъэшІэгъоных.

Челябинскэ исурэттеххэм яклубэу «Мыжьо бгырыпхым» хэгъэгум изэнэкъокъу апэрэ чІыпІэр къыщыдихыгъ.

Мыекъуапэ щыкlорэ къэгъэлъэгъоныр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо программэу «Культурэм ихэхъоныгъ» зыфиloy 2020 — 2024-рэ илъэсхэм ателъытагъэм хэхьэ.

Сурэттеххэм яlофшlагьэ икъэгьэльэгьон бэдзэогьум и 12-м нэс Мыекъуапэ щы-

Сурэтым итхэр: **Адыгеим исурэттеххэр.**

Зэхэзыщагьэр ыкІи къыдэзы-гьэкІырэр: Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгьухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм ималхэмкІэ и Комитет Адресыр:

Редакциер зыдэщыГэр: 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр,

ур. Крестьянскэр, 236

Телефонхэр: приемнэр: 52 16 70

52-16-79,
Редакцием авторхэм къаІихырэр А4-кІэ заджэхэрэ тхьапэхэу зипчъагъэкІэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахь цІыкІунэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкІегъэкІожьых.
Е-mail: adygvoice@

Зыщаушыхьатыгъэр: Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэльы- ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІорышІапІ, зэраушыхьатыгъэ

mail.ru

номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

> ЗэкІэмкІи пчъагъэр 4311 Индексхэр П 4326 П 3816 Зак. 1268

Хэутыным узщык Іэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 Зыщык Іэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьаІэм ипшъэрылъхэр зыгъэцакІэрэр

МэщлІэкъо С. А.

ПшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр

ЖакІэмыкъо А. 3.

ТигумэкІхэр

Зэкъош клубхэм тагъэгугъэ

Зэкъош футбол клубхэр мэкъуогъум и 9-м Мыекъуапэ щызэдешlагъэх, «Зэкъошныгъэр» 1:0-у текlуагъ. Пресс-зэlукlэм командэхэм ятренер шъхьаlэхэм гущыlэгъу тащыфэхъугъ.

— Адыгеим щыщ кlалэхэр нахьыбэ хъухэу командэм щедгъэшlэнхэу унашъо зытэшlым, опыт зиlэ ешlэкlуи 8 «Зэкъошныгъэм» хэкlыжьыгъ. Ныбжьыкlабэ тштагъэ, ау яlэпэlэсэныгъэ хагъэхъонэу игъо ифагъэхэп. Зыкъызэlуахыным фэшl уахътэ ящыкlагъ, — къыlуагъ тренер шъхьаlэу Ешыгоо Сэфэрбый. — Къуаджэм къипщырэ кlалэм исэнаущыгъэ къызэlуихынымкlэ уежэн фае...

«Зэкъошныгъэм» я 14-рэ чіыпіэр къыдихыгъ, очко 25-рэ къыхьыгъ. Текіоныгъи 7 къыдихыгъ, пчъагъэр зэфэдэу зэіукіэгъуи 4 ыухыгъ.

Футбол клубхэу «Зэкьошныгь» Мыекьуапэ ыкlи «Спартак» Налщык 2020 — 2021-рэ ильэс ешlэгьум зыхэлажьэхэм, мурадэу яlагьэр зэфэдагь. Сыда кьадэхьугьэр?

«Зэкъошныгъэм» иешlакloу Къонэ Амир гъогогъуи 10 къэлапчъэм Іэгуаор дидзагъ, Іэщэ Анзор — 7, Ещенко Олег — 3, Крылов Денис — 2. Зырыз дэзыдзагъэхэм ащыщых Ю. Андрейченкэр, Р. Хьагъурыр, Д. Антоненкэр, С. Бабенкэр.

«Спартак» Налщык я 10-рэ чІыпІэр къы-

дихыгъ, очко 42-рэ ригъэкъугъ. ТекІоныгъэр 11 къыдихыгъ, зэфэдэу 9 ешІагъ.

— Чыпіэ хэхыгээ тыфэбэнэнэу пшъэрыль тиіагъэп. Республикэм щапіугъэ кіалэхэр едгъэшіэнхэу, яіэпэіэсэныгъэкіэ къахэщыхэрэм тынаіэ атетыдзэнэу щытыгъ. Апэрэ чіыпіэхэм ащыщ къыдэтхынэу, апэрэ купым тыхэхьан фаеу типащэхэм къытаіомэ, тищыкіэгъэ ешіакіохэм талъыхъущт, зэнэкъокъум тызэрэхэлэжьэщт шіыкіэм тегупшысэщт, — къыіуагъ «Спартак» итренер шъхьаізу Шэкіо Ащэмэз.

Зэкъош клубхэм футбол ешІэкІо цІэрыІохэр ащагъэсэнхэ алъэкІыштэу зылъытэхэрэм адетэгъаштэ. 2021 — 2022-рэ илъэс ешІэгъур рагъэжьэным ыпэкІэ тренер шъхьа-Іэхэм ямурадхэр къядгъэІотэщтых. Ауж къинэхэрэм «Зэкъошныгъэр» къахэкІыжыыщтуу, зэкъош клубхэм нахьыбэрэ тагъэгушІоштэу тэгугъэ.

Сурэтхэм арытхэр: **Ешыгоо Сэфэрбый**, **Шэкlo Ащэмэз**.

Нэкіубгьор зыгьэхьазырыгьэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.